Libellus de auferibilitate pape ab ecclesia iohānis de Gersonno Cancellarij parisienſ.

Veniet aūt dies cum auferet̄ ab eis sponsus. Marci.ij. Circa quē textū pro materia nūc currēte Queritur. Si auferibilis sit sponsus ecclesie a filijs suis vel ab ea. Et ponantur hic ɔsiderationes.

Prima consideratio

Auferibilis non est sponsus ecclesie christ⁹ homo. ab ip̄a tota ecclesia lege stante. Siquidem caput ecclesie christus. ad epħ iiij. et coloſ. i. et .ij Puto āt nemo ɔcesserit ꝙ absq̄ capite valeat ꝑmanere corpus aliquod verum vel misticuz. Sed ecclesie corpus misticū manere sēper vsq̄ ad ɔsummationez seculi necesse est lege stante Matħ vltio et.xxiiij. Hoc ergo fiet ꝑ viuificū influxū capitis i ipsū Pro quo facit parabola qua xp̄s se viti ɔparat discipulos palmitibus. Q̄ si q̄s dixerit oppositū dicens ecc̄am incepisse ab abel iusto ſm grego. quo tp̄e nondū xp̄s erat incarnatus. Rn̄deat ioħes in apoc̄. q̄ dicit agnū fuisse occisuz ab origine mundi p̄uisiue scz ⁊ acceptatiue a deo licz nondū corporalit̄ exhibitiue. quia nec ipsis antiq̄s erat salus nisi in fide multū tn̄ implicite ⁊ generali mediatori. ⁊ capitis ecclesie xp̄i tunc futuri q̄bus erat necessarium credere scm̄ illud symbolū qđ deus est ⁊ ꝙ est remunerator in se credentiū. Rursus deducitur qđ dictū est ex ipsa ɔditione matrimonialis vinculi inter xp̄m spōsum ⁊ ecclesiā sponsā. sicut ioħes in apoc̄. Ecclesiā sub typo ciuitatis noue ihrl̄m vidit descendentē de celo sicut sponsam ornatā viro suo Nam ad exēplar celestis ecc̄a terrena formata est. Qđ āt deus ɔiunxit homo non separat. ita vt lege stante non posset aut debeat dari libellus repudij inter sponsū et sponsā ɔiunctos legitime Que aūt cōiunctio matrimonialis magis legitima q̄z xp̄i sit ad ecc̄az cōfederatio? ꝓptēa dicit ꝑ osee. Desponsabo te mihi in eternū. et per alterū ꝓpħam. Si potest obliuisci mater ꝙ nō misereat̄ filio vtēi sui ego tamē tui non obliuiscar Loq̄tur de ecclesia sponsa sua. Nam relinquet homo patrem ⁊ matrem et adherebit vxori sue Sic et christus ecclesie. cum mr̄imoniū carnale iō sumat indissolubilitatē q̄a sacramētū magnū est in xp̄o ⁊ eccia q̄a est illius mr̄imonij sacrū signū

Scd̄a consideratio

Auferibilis ē absolute loquēdo sponsus ecc̄ie christus homo ab ip sa ecclesia. Neq̄z enim minus hoc est possibile q̄z ꝙ xp̄s desinerz eē homo

sicut spontanea voluntate verbū caro factū est. aut ꝓ desineret eē nedū ecclesia ipsa ꝗ omnis generaliter. creatura Porro sicut non est absoluta ⁊ inauferibilis habitudo cuiuscūqꝫ creature ad alterā creaturaꝫ. neqꝫ tanqꝫ finibilis ad suū finē. neqꝫ tanqꝫ effectus ad suam causā sic nō est hoc modo essentialis vel inauferibilis habitudo ecclesie ad xpi hūanitatē quā vtiqꝫ ofitemr creaturā Et ita staret absolute xpm hoiem esse ⁊ ecclesiā silr esse. nec tñ ipsā a xpo ut homo est vitales influxus suscipe

Tertia consideratio.

Hiferibilis est spōsus militantis eccie xps a quolibet suoꝝ filioꝝ hic i via. licet non ab omnib' collectiue qꝫdiu ꝑmanebit militans eccia ⁊ lege stāte sic deinceps loqui ꝓponimus Perspicua ē ꝑma ꝑs h' disiuncti qm̄ nullus est homo viuens q̄ non videat mortē et si hoc non sufficiat quia dicit apls ꝓ siue viuim' siue morimur ⁊c. aut ꝑinde nunqꝫ separamur a xpo. Constat tñ ꝓ fit separatio ꝑ mortem talē. qua definit esse q̄s viator et de ecclia militante. Cōstat ꝑterea ꝓ qꝫdiu manebit hic aliq̄s in via sicut potest ꝓficere ita deficere culpabilit et a xpo vera vite vt palmes aridus et obustioni soli aptus separi nisi tñ fuerit ꝑ ofirmatōez quodammō positus extra statū ꝓut est viator. Altera pars disiuncti sequitur ex ꝑma ōsideratōe ⁊ eius deductione qm̄ ⁊ oim collectio nihil aliud ē qꝫ eccāstici corporl. indissolubilis opago quēadmodū dici solet. totū nihil aliud ē qꝫ sue partes simul sūpte. ꝗ hec opago manet in eternū lege stante

Quarta consideratio

Hiferibilis nō est sponsꝰ ecclesie xps ab ipsa quin influat quotidie tā ꝑ modum meriti ⁊ impetratōis vt alij sci et plꝰqꝫ ipsi qꝫ etiā ꝑ modū dignatie odespiratōis ⁊ viuificationis. ꝑ spm̄sanctū suum fidē spem et caritatē cum ceteris dotib' infundēdo gratuitis. virtutū donorū et beatitudinū ⁊ maxime sacramētoꝝ Itaqꝫ sicut nō permanet corpus aliqd̄ verum ⁊ viuēs nisi habuerit q̄litatiuas dispositōnes reddentes oplexionē armoniacā et decentē ꝑ manutenentiā forme cū corpore organico ꝑm exigentiam ipsius ac forme actiuitatis ⁊ operationum suarum. cur aliud de probauerim' non alit sentiendū eē de corpore mistico ecclesie! Ipe eniz spūssanctus q̄ est spirit' xpi est eē suo modo forma corporis eccie xpi. prebēs ei vitā vnitatem ⁊ motū et hec non ꝑmaneret cessantibus qualitatiuis dispositionibus prenominatis diffusis ꝑ totum corpus ecclesie et per membra varia ꝓut vnicuiqꝫ membro

donatū est ⁊ pro vt opus habet ad edificationē corporis vniuersi Tradit hoc apl̄s clarissime scribēs ad ephesios iiij. Soliciti inq̄t seruare vnitatem spūs in vinculo pacis. vnū corpus ⁊ vnus spūs sicut vocati estis in vna spe vocationis vr̄e Vnus dn̄s vna fides vnū baptisma vnus de⁹ ⁊ pater oīm. sequitur. Vnicuiq̄ āt nostrū data ē gratia ꝑm mensurā donatiōis xp̄i. sequit̄. ⁊ ipse dedit q̄sdā quidem apl̄os ꝛc. quinetiā articuli q̄tuor principales apostolici symboli fundāt illam considerationē Vn⁹ est. Credo in' spiritū sanctū ⁊ viuificantē Quid viuificātē? nisi sanctā ecclesiā sicut protinus additur. ⁊ in sanctā ecclesiā catholicā. Deinde sequit̄. sanctorū hoc ē sacramentorū cōmunionē. ac deinde remissionē peccatoꝝ itellige consequimur.

Quinta. consideratio

Hiferibilis non est ab ecclesia militante sponsus suus xp̄us homo q̄n semp influat in eādem ecclesiā sponsam suā ꝑ membra varia. grad⁹ hierarchicos officiorū ⁊ āministrationū ⁊ dignitatū ⁊ statuū ab ipso cōstitutorū dū ecclesiā fundauit primit⁹ ⁊ edificauit. Si eni permanebit ecclesia vsq̄ ad cōsūmationē seculi. ꝑmanebit vt perfecta. dei eni perfecta sūt opera. nō solū in inchoatione ꝫ magis in cōseruatiōe ⁊ consūmatione. Sed nemo dubitauerit quin ablatio vni⁹ mēbri a corpore difformitatē grandē ⁊ imꝑfectionē inducat Manebit ergo sp ecclesia cū suoꝝ integritate ⁊ perfectione mēbrorū. Scribit de his apl̄us prima ad corintheos xij. Diuisiones inq̄t gratiaꝝ sc̄. idem aūt spūs ⁊ diuisiones ministrationū sūt. idem autē dn̄s ⁊ diuisiones opationū sunt. idem autē de⁹ qui operat̄ omnia in oībus Vnicuiq̄ autē dat̄ manifestatio spūs ad vtilitatē. alijs quidē per spiritū datur sermo sapiētie. alijs aūt sermo scientie ꝑm eundē spiritum. alteri fides in eodē spū. alij gratia sanitatū in vno spiritu. alij operatio virtutū. alij ꝓphetia. alij discretio spirituū. alij genera linguarū. alij interpretatio sermonum. Hec autē oīa operat̄ vnus atq̄ idem spūs diuidēs singl̄is ꝓut vult Cōcludam⁹ ex his pauli v̄bis. Qꝛ assiduus erit in ecclesia vsus ministrationū ⁊ gratiarū gratis datarū quas enumerat ⁊ hoc quantū expediat ei⁹ decursui ⁊ edificationi sic erunt sapientes sic ꝓphete sic discretores spirituū quibus ex officio hierarchico ꝯmisso eis a xp̄o ⁊ spū sancto conueniūt tales actus ita vt ab hūana q̄uis auctoritate nequeāt impediri suspēdi vel ꝓhiberi. sicut nec stat⁹ papalis nec apostolicus vel pastoralis. Fuerūt eni primit⁹ velut in

quodam seminario viuifico posi/
ti in ecclesia per xp̄m ⁊ postmodū
crescente ecclesia discretio talium
magis innotuit velut si stipes vi
nee se i folia ⁊ flores ⁊ ramos ex/
plicuerit.

Sexta consideratio

Auferibilis non est spon/
sus ecclesie xp̄us ab eccle
sia taliter q̄n semper habe
at in se viuificū semen quo potest
per successiones generatiōis ⁊ ge
nerationis sese continuare in cor/
pore toto ⁊ in mēbris presertim
officialibus. Similiter ⁊ in filijs
traducitur ad hoc illud xp̄i.ma/
thei xxiiij. Amen amē dico vobis
non preteribit generatio hec do/
nec omnia fiant loquens de gene
ratione iustorum que contrariat̄
illi de qua dictū est amen amē di/
co vobis ꝙ requiretur a genera/
tione hac omnis sanguis ab abel
iusto. Itaq̄ si dn̄s in rerū mutabi
lium creatione singulis indidit se/
mētē ꝑm genus suum ad ꝓpagati
onis sue generationē. Si tam i le/
ge nature q̄ in lege moysi status
sacerdotalis durabat vel in pri/
mogenitis vel ꝑ successionē here
ditariā filiorū pro patribus suis
oportuit multo ampli⁹ legē gra/
tie ꝑfectissimam habere in semet/
ipsa fecunditatē ꝓ sui continuati
one legitima. Ad qd̄ inducit apo
stolus ad romanos ix.textū pro/
phete euangelici Isaie .i. nisi dn̄s
exercituū reliquisset nobis semen
quasi zodoma fuissemns ⁊ quasi
gomorra similes essem⁹ Hoc aūt
quid aliud debet intelligi q̄ vis
insita spūalis ⁊ ars quedam viui
fica in vniuersū corpus ecclesie ꝑ
quā ierarchic⁹ ordo suus potest
vsq̄ in finem subsistere. Et ex his
ꝓtinus infert̄ ꝙ ecclesia vel conci
liū eam representās potest istitue
re vel eligere vel designare sūmū
pontificem in sacra sede petri. po
test insuper modum determinare
vel limitare eum taliter vel taliter
instituendi siue designandi. ita ꝙ
non spectat hoc ad solum pontifi
cem sūmū. alioquin ipso vel mor
tuo vel nolente dare legē eligēdi
successorem posset ecclesia perma
nere iugiter sine summo pontifice
quod neq̄t fieri lege stante. Et si
quis dixerit Modos qui nunc ob/
seruātur pro electione sūmi ponti
ficis determinatos esse ꝑ sūmos
pontifices Placet. ꝫ ecclesia ꝯsen
su suo vero vel interp̄tatiuo ap/
probauit aut i defectu qualē pre/
diximus. null⁹ fas haberet immu
tare ⁊ ita fas vt in contrariū nul
lius posset cuiuscūq̄ pōtificis au
ctoritas legem dare.

Septima cōsideratio

Auferibilis nō est spōsus
ecclesie xp̄us ab ecclesia
spōsa sua ⁊ filijs ei⁹ sic ꝙ
remaneat ecclesia in sola muliere
imo nec in solis mulieribus oībus

imo nec in laicis solū lege stante ⁊ non facta diuinitus noua institutione. Da oppositū. ecclesia deficere posset in suis gradibus ⁊ officijs ierarchicis. In suis etiā sacramentis vsq̄ in finē Patet hoc p̄supponendo ꝙ sacerdos a nō sacerdote ⁊ episcop⁹ a nō ep̄o neq̄t institui. imo nec a tota multitudine laicorū aut mulierū simul congregata. si per casum mortui essent omnes sacerdotes. Additū ē nō facta diuinit⁹ institutiōe noua. quia spū sancto dictāte ⁊ opante noua prestari posset auctoritas qualis nōdū collata ē quēadmodū priusq̄ deus instituisset sacerdotiū nouū supremū ⁊ alios inferiores gradus ierarchicos in ecclesia non dubiū q̄n hoc potuerit Porro nulla cōmunitas vel vniuersitas hoīm mortaliū simul congregata talem aliquē gradū nullo modo istituere potuisset cū potestate. qualis in quolibet repitur q̄ supra naturā existēs ipsam sibi p̄supponit ⁊ substernit q̄dāmodo sic̄ forma materiā. Nec opinor ꝙ aliquis doctorū theologorū senserit in hoc contrarie quāuis verba quedā epistole cuiusdā tractatus de cōcilio generali videri possunt aliqualit̄ hoc sonare nisi benigno interprete foueant̄. Deducitur ꝓinde ꝙ nec hieronim⁹ nec aliquis aliorꝝ dicens ecclesiā vel aplos sibi cōstituisse petrū. vt sup̄mus esset ⁊ princeps int̄ eos ad scisma tollendū nō intelligūt hoc nisi ꝙ ecclesia vel apli declarauerūt ita esse cōstitutū a xp̄o ⁊ hoc tenendū fidelibus tradiderunt ⁊ ita saluatur illa que videt̄ sup̄ hac re inter hieronimū ⁊ ceteros varietas.

Octaua consideratio

Auferibilis est aut mutabilis lege stante quelibet politia ciuilis monarchica seu regalis vt fiat aristrocratica ⁊ non sic de ecclesia que in vno monarcha sup̄mo p̄ vniuersum fundata est a xp̄o. Posset deduci consideratio tam a priori q̄ a posteriori deducendo variationes que fuerunt in alijs politijs quia nullam aliā politiā instituit xp̄us imutabiliter monarchicā. ⁊ quodāmodo regalē nisi ecclesiā. Et oppositū sentiētes de ecclesia ꝙ scz fas ē esse plures papas aut ꝙ quilibet ep̄us est in sua diocesi papa vel pastor sup̄mus equales pape romano errant in fide ⁊ vnitate ecclesie contra articulum illū ⁊ in vnā sanctā ꝛc̄ ⁊ si pertinaces maneant iudicandi sūt heretici. Sicut martinus de padua ⁊ q̄dā aliorū. Cōsonat ratio q̄a sicut ad vnam fidem ⁊ ad eadē sacramenta obligant̄ omnes viatores Sic oportet vt nō esset scisma reductionē finalem fieri ad vnū supremū. Secus vbi cōmunitas regitur legibus solis naturalibus

et traditionib⁹ humanis que pro varietate tempoꝝ et locoꝝ laudabili⁹ et vtilius variant q̄ꝫ vt vno tenore ligēt omnes quēadmodū tradit aristoteles exēplificās de regula lesbie. Quo circa dicam⁹ ex incidenti ꝯsequent̄ ꝙ nec sūm⁹ pōtifex nec aliq̄s alioꝝ debet conari vt canones positi vel alie traditiōes hūane obseruent̄ vbiq̄ꝫ ꝑ totā ecclesiā et ꝑ omnes inuariabilit̄ natiōes. Oppositū satagere dedit forte occasionē grecis discedēdi a latinis. dat p̄terea quotidie materiā multā. litiū scrupulorum grauiū dum equali tenore querit̄ obseruari lex hum...a siue sit illa canonica secularis vel ciuilis quēadmodū custodiri diuinā absq̄ꝫ vlla variatione necesse est. Inde venit illa xp̄i q̄stio mathei xv. Irritum fecistis mandatū dei ꝓpter traditiones vestras.

Nona consideratio

Auferibilis est vicari⁹ spōsus ecclesie ꝑ voluntariā eius cessionē aut renunciationē a papatu. Fuerat eni olim dubitatio post renūciationē Celestini nūquid talis renūciatio iure subsisteret. tū ꝓpter votum quo se papa obligat ad ecclesiam. Tum ꝓpter desponsationē et matrimoniū quoddam spirituale inter papam et ecclesiam. Tū p̄terea quia papa diuino iure statutus ē i hoc gradu. et sique sunt alie rationes. occasione cuius dubitationis facta. ē decretalis det̄minans affirmatiuā ꝙ hoc licet Et ita licet ꝙ ex hac humili renūtiatiōe cum ceteris patribus Celestinus annumeratus est catalago beatorum Sūt aūt casus aliqui etiam ꝑ iuristas expressi quando licitū ē prelato imo qn̄q̄ꝫ debitū cedere statui suo. vnus est grāde scandalū subditorū qđ nō expectatur alio modo ꝓbabiliter terminandū q̄ꝫ per cessionē. Alius casus est dum occupatio seu retentio p̄lature patenter vergit in detrimētū salutis ꝓprie. Nam q̄d prodest homini si vniuersū mundū lucret̄ anime ꝟo sue detrimentū patiat̄ aut quam dabit homo ꝓ anima sua cōmutationē. Alius casus est vbi manifeste talis retentio impediret maius bonū vel in prelato vel in subditis. Multiplices essent casus in ꝑticulari ꝟm illud triplex genus. Sed breuitati nostre satis sint ista pro nunc per que dissoluitur p̄ma ratio que fiebat de voto qđ non obligat dum vergit in detrimētū salutis vel exitū deteriorē. Alterā rationē soluit dissimilitudo que ē inter matrimoniū carnale et spūale. licet cōueniant in multis. Dissimilitudo est quantū ad hoc ꝙ in spūali nō est sacramentū ex q̄ consurgat indissolubilis nexus ex institutiōe diuina. Quēadmodū de carnali ē expressa lex. qđ deus cōiunxit homo non seꝑet. et sacra/

mentū hoc magnū est. Dico aūt in xpo q ecclesia inquit apostol? Ac perinde soluit ratio tertia qz solus xpus est ꝓprie sponsus ecclesie. Alij sūt tantūmō vicarij qs p humanam designationem vel electionē voluit institui q̃uis officium sit diuinū q sola auctoritate diuina primitus ordinatū.

Decima consideratio

HIferibilis est in casibus dabilib? vicarius spōsus ecclesie ab ipsa ecclesia q hoc p eam vel per conciliū generale repsentās eam vel per aliqs ad hoc per eam institutos siue cōsentiat ipse vicarius vel nō cōsentiat sue cessioni. Sumit in primis argumentū pro hac cōsideratiōe ex veritate precedētis. Nam si vicarius spōsus pōt resignare spōte ipsi ecclesie dando ei libellū repudij cū sponsus q spōsa nō debeāt q̃ ad hoc impari iure censeri. poterit similiter repudiare spōsū talē. ipsa ecclesia sponsa. dum par ratio vel potior adducit ꝓ ipsa cōtra spōsū vel q̃a prostituere querit eam q̃tū in se ē vel tirānide sua tractare laniando eam vel placitādo bona sua dissipādo vl qz abuti conat ea in pernitiē filiorū. Nullū quippe statū nullum gradū dignitatis nullū ministratiōis genus dedit deus nisi i edificationē suā q vtilitatē cōmunē patet ad ephesios iiij. q ad corinthios vi. Dedit vtiq̃z ad pacem eius cui? fines posuit pacē ꝑm psalmistam. Et hāc operat dilectio ꝓpter qd finis legis ab apl̄o ponit dilectio in qua etiā fundauit xpus officiū pastorale. Si diligis me inq̃t xps petro pasce oues meas iohānis vltimo. Sed q̃s nō videat casus multos esse possibiles quoꝝ aliq̃ nunc tacti sūt in quib? ecclesia nō edificaret sed destrueret nō vniretur ꝗ dissiparet nō pasceret sed depasceretur. si non cederet volūtarius vel eijceret inuitus hic qui i vicariū spōsū ecclesie rite q canonice fuerat ordinat? Nec sit cuiq̃z illud admirationi qd dicimus quasi contrariantes illi iussioni. Nolite tangere xpos meos quō etiam vni singulari persone fas esset in casu violentie attentate p papā verū contra castitatē suā vel vitā vim vi repellere cū appositione inculpate tutele q ita licite stabit q tāgat papā violent. vel in mare deijciat Cur similit i casu nō liceat idem toti ecclesie pro defensione sua q violentie attentate tanta repressione.

Vndecima cōsideratio

HIferibilis est in casu vicarius ecclesie per cōciliū generale eo non consentite vel inuito celebratū Fateamur prius q regularit conciliū generale non est celebrandum de iure etiam diuino non vocāte vel ap/

ꝓbāte papa si ē vnicus nec aduersus eū allegatio legitia Sz regule generales bene suscipiunt exceptiones sic̄ i grāmaticalibus ita ⁊ in moralib⁹ p̄serti vbi cas⁹ ꝑticulares incidūt modis variabiles ifinitis ad q̄s exceptiōes ordiata ē lex superior iterp̄s aliaꝝ quā aristoteles vocat epikeiā v.ethicoꝝ. Et alia diuinior quam gnomi appellat in vi.ethicoꝝ. Hec aūt lex semꝑ habet locū in iterpretatiōe legū aliarū particulariū vbi deficere cernit̄ ratio ⁊ finis istitutiōis ipsarū Finis autē legū oim nedū hūanarū sed diuinarū est dilectio q̄ vnitatem operat̄ Sit ergo casus vbi legis alicui⁹ obseruatio dissiparet vnitatem ⁊ obesset publice saluti. Quis ratione vtens diceret eā tenere oportere. Nimirū nec sibi ipsi quisq̄z vellet hoc fieri quanto minus tota cōmunitas rationabilit̄ hoc fugiet. Q̄ siq̄s interrogaret qua auctoritate fulcietur vel vtet̄ huiusmodi conciliū acephalum vt videtur sine papa. Respōdendū ꝙ auctoritate xp̄i capitis sui ⁊ idefectibilis spōsi auctoritate p̄dicta legū suarū tam diuine q̄z naturalis q̄ hāc licētiā vel necitati vel manifeste caritati vel religiose pietati ꝯcedūt ꝓ q̄ facit text⁹ Mar.ij. De excusatiōe discipuloꝝ vellentiū spicas i sabbato ꝑ legē necessitatis cōfirmatā exēplo dauid q̄ comedit panes ꝓpositionū.

Axii cōsideratio

Auferibilis est in casu vicarius sponsus ecclesie per ecclesiam vel concilium generale nedum cōciliatiue aut dictatiue vel denūciatiue ꝫ auctoritatiue iudicialit̄ atq̄z iuridice. p̄supponam⁹ ꝙ iurisdictio idē est ꝙ iuris ditio seu potestas vl̄ iurisdictio ⁊ facultas ꝓpinqua dicendi ius Et solet restringi ad actiuaz iurisdictionē q̄ fert̄ vel dicit̄ i alterū etiā inuitū. Sequit̄ ꝓtinus ex hac descriptione cōsideratiōis veritas quō ecclesia seu ꝯciliū habet i casu facultatē ꝓpinquam vel autoritatē seu potestatem dicēdi ius etiam in alterū q̄ i papā fuit rite suscept⁹ ⁊ electus. nolum⁹ tn̄ ipugnare quin sūmus pōtifex habeat potestatē regitiuā ⁊ auctoritatiuā. respectu oim hoim quantū xp̄us voluit ⁊ cognouit expediēs sibi dare pro exercendo eam nō ꝓ se tantūmō ꝫ magis ad vtilitatē ecclesie q̄lē auctoritatē ecclesie nō habet totū ecclesie residuū nisi isinuatiue q̄dāmō uel electiue. Et ex ista diuisiōe verū est ꝙ claues date sūt nedum vni ꝫ vnitati. Ex hoc tn̄ nō habetur q̄n ecclesia tota vel ꝯciliū absente papa p̄sertim suo demerito nō possit auctoritatiuā iurisdictionē exercere sic̄ lex q̄dā diuina ⁊ ideuiabilis ad reducēdū ipsū vel corrigēdū vel cōpescēdū ne noceat ipse ne dū ecclesie ꝫ sibimet tāquā frenetic⁹ vel vt pessima malarū passionū ebrietate seduct⁹ sic eni tradit aristoteles v.politice. ꝙ ad coitatē totam spectat p̄ncipis vel correctio vel totalis desti-

tutio si iemēdabil' pseueret ⁊ hec ptās iauferibilis vel inabdicabilis ē a coitate libera q̄ de reb⁹ suis facere pōt ad libitū nec p appriationē vel aliquā legē pōt suspēdi quātomagis h̄ habebit eccīa. Iudaisabat oli petrus p dissilationē paulus ei restitit in faciem ad galath ij. Introducebat petr⁹ rē nouā i ecclesia dei ad cēturionē gentilē itrauit actuū xi. subortū ē murmur i ecclesia ita vt cōpulsus sit petrus doctrinā inseq̄ quā tradidit scriptis vt scz patus esset corā tota ecclesia rationē reddere de ea q̄ in ipso erat fide ⁊ spe alioq̄n nō sibi credidisset eccl'ia. Quāto fortius ⁊ rationabili⁹ possūt duo cōtēdētes diffamati apud bonos ⁊ graues de scismate de periurio de heresis suspitione cōpelli rationē reddere si se cognouerit inocētes Sic simach⁹ sic beat⁹ marcell⁹ sic ipe gregori⁹ sic alij plures iudiciū subiere cōcilij neq̄q̄z ex hūili ꝯdescēsione sic fingūt aliq̄ h̄ ex debito ⁊ obligatiōe. q̄rū multos qz cōciliū nō repit ꝯuictos de crimine reliq̄t causā eoꝝ examini iudicis dei terminādā. Fundat̄ in hac radice possibilitas rationabilis limitādi plenitudinē papalis ptātis p scōrū ꝯciliū nō quidē vt tollat̄ vel diminuat̄ ipsa ptās i se h̄ i vsu suo ꝟtuoso decēti licito ⁊ expediēti ꝓ tota ecclesia i se vel i suis ptib⁹ accipiēdo mediū virtuosū huiusmōi ptātis i vsu suo prout ecclesia vel scōꝝ ꝯciliū eā rep̄sentans iudicabit. Est eni finalis reductio nedū agēdoꝝ h̄ ⁊ credēdoꝝ ad ipsā ecclesiā tāq̄z ad iudicē ideuiabilē tā ꝯciliatiue q̄z determiatiue. hinc ē illud augustini. Euangelio nō crederē nisi me auctoritas ecclesie cōpulisset. Spernens igit̄ cōcilium ecclesiā spernit ⁊ illū a q̄ dirigit̄ ⁊ ita cōsequent̄ apparet enormis error dicētiū ꝙ deliberatio pape p̄pōderat sup deliberatiōe ⁊ ꝯcilio ecclesie seu cōcilij generalis nec tenetur conciliū insequi aut eidem acquiescere nisi velit.

Deciatertia cōsideratio

Auferibilis non ē vicari⁹ spōs⁹ ecclesie p eccīaz aut ꝯciliū generale q̄ ad ea q̄ st̄ ordinis sacri cui⁹ cūq̄z q̄n sp remaneat vel sacerdos vel ep̄us si i talē fuerit aliq̄n ꝯsecrat⁹. Sil'iter etiā de papatu. Si diceret ordinē a sacerdotio vel episcopatu distinctū. Dudū tpe bti Cipriani martyris i africa dū sanct⁹ cornelius papatū rome gerebat fuit error multoꝝ etiā magnoꝝ ꝙ scismatici ⁊ heretici excoicati ⁊ simoniaci deijciebāt̄ ab oi gradu ⁊ dignitate ⁊ ordine ita ꝙ nulli remanebāt sacerdotes. nec ep̄i retinebāt episcopalē gradū. nec diaconi diaconatū ⁊ ita de sil'ib⁹imo adhuc magis vt diceret̄ ab eis ꝙ tales nullo mō valebāt baptisare h̄ baptisabāt̄ hi q̄s baptisauerāt. Similit̄ nec ꝯsecrbāt nec ordinabāt q̄ totū p⁹ea dicerēt iterādū in q̄ dicebāt ꝓ seip̄is multos pass⁹ scripturaꝝ vel scripture vt illud Maledicā be-

nedictiōib⁹ vestris ꝛc. Affirmabāt iniq̄ ꝙ tales spiritū sanctū dare nō poterāt quē vtiq; nō habebāt Notata sunt hec in decretis causa prima. ⁊ in quarto sententiaꝝ distinctione xxv. ⁊ distinctiōe xiij. vbi magister non tenetur. licz loquatur magis recitatiue q̄ determinatiue. Illustrissim⁹ ꝟo doctor augustinus post ciprianū materiam hanc declarauit cōformit̄ ad concilia generalia ante eū ⁊ post celebrata ⁊ hunc insecuti sūt doctores theologi dicentes ꝙ ea q̄ sunt ordinis stabilia sunt ⁊ indelebilia ꝓpterea dicūt hi imprimi caracterem quē appellant indelebilem ⁊ non iterabilē. Attamē pro concordantia diuersarū sententiarū in hac parte proficit duplex distinctio. Ep̄us itaq; heretic⁹ ⁊ degradatus ab ecclesia aut intendit dare ⁊ facere cōformit̄ ad intentionē eccl̄ie dū vel baptisat vel consecrat vel ordinat vel confirmat. materiā insup̄ ⁊ formā debitas obseruat aut deficit in aliquo istorū. Intentione scz corrupta ⁊ erronea vel in materia vel in forma. ꝑm hāc distinctionē ꝓcedūt multe auctoritates sanctoꝝ q̄rū aliqui dicentes ꝙ sacerdotes heretici nihil agāt intelligūt de his qui secundo modo deficiunt quales erant plurimi hereticoꝝ vt arriani ⁊ errantes in ipsa substātia sacram̄toꝝ. Alij dicētes oppositū sic̄ augustin⁹ ⁊ ecclesia de p̄orib⁹ intelligūt. Rursus alia ē distictio de efficatia sacramētorū collatorū ab indignis sacerdotib⁹ ⁊ ab hereticis. Nā ꝙ talia sūt efficatia pōt intelligi vel q̄ ad vtilitatē vel q̄ ad veritatē. Si p̄mo mō illa dicunt̄ esse nulla qr neq; prosūt facientib⁹ imo scient̄ recipiētib⁹ obsūt poti⁹. Si secūdo mō sic cōsecrationes hereticorū sacerdotū efficatiam habere ⁊ veritatē fatendū ē Tandem ex hac consideratione cū suis probationib⁹ q̄ latiori deductione ponunt̄ ab autoribus. seq̄tur ꝙ durante p̄senti scismate nō oportet dubitare q̄n vtrobiq; fuerint consecrati ⁊ sint veri ep̄i ⁊ sacerdotes per mutuā successionē vsq; in presens. nec est difficultas in collatione sacramentoꝝ nisi de sacramēto penitētie i q̄ iurisdictio q̄dam requirit̄ quā non habēt heretici ⁊ scismatici vel excōmunicati sacerdotes. Sz hec difficultas redūdat similit̄ i illos qui añ scisma fuerūt ordinati ⁊ ꝑm estimationē illorū q̄ iudicarent hāc vel illam partem esse scismaticam ⁊ ex consequēti nō habere sacerdotes nisi excōmunicatos ⁊ suspensos ⁊ ita vanū est ⁊ forte scandalosū gloriari ꝙ presbiteralis vel episcopalis ordinatio suscepta fuerit ante scisma p̄ñs poti⁹ q̄ hoc tēpore. Si p̄ hoc velint hui⁹modi gl̄iantes vocare se veri⁹ esse sacerdotes ⁊ ep̄os q̄ posteriores. Si velint p̄terea dicere sic̄ aliqui

dixerūt ⁊ scripserūt tēporib⁹ istis ꝙ vera sacramenta ⁊ veri sacer/dotes ⁊ veri ep̄i ⁊ verū corpus xp̄i ⁊ verus baptismus cum simili bus non sint in hac parte obedi/entie vel in illa.

Decima quarta consideratio

Auferibilis est vicari⁹ spō sus ecclesie ꝑ ipsam eccle/siam aut generale cōciliū quo ad executionē licitā eoꝝ oim que potestatē ordinis respiciūt id est ꝙ non licite talia aget. Data quippe est papalis potestas ipsi ecclesie ⁊ sua est sicut ē ipsius pa/pe. quāuis alio ⁊ alio mō. Sua est inquam ⁊ pape ad edificatio/nem ecclesie nō ad destructionem potest ergo vsus talis potestatis tolli vel suspendi per ecclesiam ab eo q̄ vellet vti manifeste in ꝑditi/onem ecclesie aut membroꝝ suoꝝ tali dignitate. vnde ⁊ si potestas ordinis sit imediate a deo. sit etiā indelebilis. tn̄ vsus ipsi⁹ multum dependet ab ecclesia ⁊ a rectori bus suis q̄ vices ei⁹ exequunt̄. Et hic fundabilis ē possibilitas sub/tractionis vel suspensiōis obedi/entie ab aliq̄ in papā rite electo. Nam ꝙ obediētia tali p̄stet̄ ē pre ceptū affirmatinū qd̄ nō obligat ꝑ semꝑ nec in ꝑnitiē ecclesie. Si viderit ergo ecclesia ꝙ prestare nūc obedientiā pape in ammini/stratione ordinū sacramentorum ⁊ similium fieret ecclesie pernitio/sū ⁊ pape in instrumentum malitie cur non suspendere p̄t hmōi obe/dientiā q̄usq̄ nulluz in obediēdo cadat ꝑiculū? hec aūt subtractio obedientie magis adhuc funda/bilis. est in his q̄ sūt tēporalis am/ministratiōis. Sed vtrū hec obe/dientie subtractio vel suspēsio va/leat per alium q̄ꝫ ꝑ ecclesiam vel generale cōciliū Forte videretur respōdēdum negatiue p̄sertim si fi/at sermo de subtractiōe generali ⁊ auctoritatiua ⁊ q̄ ligat oēs de ecclesia in hoc stare. Secus est de subtractione ꝑticulari q̄ ad hos vel illos que non fert̄ auctoritati ue. Sed vel doctrinaliter ⁊ insinu/atiue vel necessitatis q̄dam indu/ctione iubebit. Exēpli gr̄a summ⁹ pontifex corā theologis expertis iubebit ꝙ fideles credant spiritū sanctū nō ꝓcedere a patre ⁊ filio dicim⁹ ꝙ theologoꝝ erit doctri/naliter resistere ⁊ dicere ꝙ sibi nō obediatur Jubebit aliter sūmus pontifex ꝙ vastet̄ regnū francie igne ⁊ gladio. dicim⁹ ꝙ regis erit resistere ⁊ iubere ꝙ ei nō obediat̄ sed resistatur hoc eni fas est age/re cuicūq̄ i quē vim illicitam vel/let inferre etiam verus papa Nō est pax. iubebit ipse idez ad pacē ecclesie ne q̄rat̄ vijs cōuenientib⁹ ⁊ congruis aut etiā ꝑ eū iuratis aut ꝙ ecclesia nequaq̄ꝫ congrege/tur ne forte ip̄m eijciat Dicim⁹ ꝙ

omniū catholicoꝝ erit resistere ⁊ nō obedire. Q̄ si sit aliquis q̄ totam presidentiā suā ⁊ papalē dignitatem conuertere velit in instrumentū nequitie ⁊ destructiōis alicuius partis ecclesie in tēporalibus vel spiritualib⁹ nec pateat sufficiēs remedium aliud nisi subducendo se ab obediētia talis potestatis seuientis ⁊ se ipsa abutentis ⁊ hoc ad tempus vel quousq̄ ecclesia vel ꝯciliū prouiderit. hoc fas erit. dū tamen illud agere pia quedam impellat necessitas. nō libido seu cupiditas assumēdi improbe vel velamen i malitie libertatem. Fatemur enim duo illa nullo modo debere fieri nisi manifestis causis vrgentibus ne in toto corpore ecclesie deterior ⁊ generalior scissura fiat ⁊ inducat̄ dum ꝑticularia membra consuescūt nō obedire. Sicut notat aristoteles i politicis pessimū esse consuescere nō obedire principi siue regi. quāto magis erronea ⁊ dānanda est assertio ꝙ licet vnicuiq̄ subditorū mox vt aliquis ē tirānus ipsū vijs oībus fraudulentis ⁊ dolosis sine q̄uis auctoritate vel declaratione iudiciaria morti tradere. p̄sertim si addat hec assertio ꝙ tirānus ille omnis est qui non preest ad vtilitatem subditorum sed de hac re alibi de qua viderint assertores.

Quintadecima consideratio

Auferibilis ē vicari⁹ sponsus ecclesie ꝑ ecclesiā aut generale conciliū ꝑpetuo vel ad tempus quo ad ea omnia que sunt iurisdictiōis. Satis indirecte. deductio ꝯsideratiōis istius patet ex p̄cedenti. Nam possūt ab aliquo rite in papam electo tolli tam de iure q̄ de facto subditi in q̄s debet iurisdictionē exercere. ⁊ ita per indirectū nō subsistet. vtrū ꝟo directe ⁊ absolute possit omnis potestas iurisdictionis a papa rite electo remoueri posset eē duplex imaginatio quo ad aliq̄s iurisdictiōes qualis est iurisdictio respiciens sacramentalē absolutionē que alterius est rationis q̄ alie respicientes forū exteri⁹. hanc eni iurisdictionē habet confessor pape sup̄ ipsū cui tamē nō posset cōmunicari iurisdictio in foro exteriori sup̄ papā vt ꝙ eū posset excōmunicare. hanc insup̄ iurisdictionē habet in casu necessitatis oīs sacerdos apud peccatorē sibi volentē cōfiteri. Dicerēt ergo aliq̄ de hac spūali iurisdictiōe sic̄ de potestate ordinis ꝙ licz inauferibilis sit i se ⁊ i sua essentia tñ ē su⁹ vsus ipedibilis modis tactis. sic̄ etiā ipediūt̄ scismatici ⁊ heretici p̄scisi ab ecclesia ne quisq̄ eis nisi i casu ncitatis debeat ꝯfiteri. Dicerēt alij ꝙ talis iurisdictio nō solū impeditur in suo vsu sed etiā tollit̄

ministerio ecclesie ⁊ prelati superioris dum degradatur hereticus aliquis prelatus vel sacerdos ⁊ hoc quia condescēdit deus tollere ab illo sacerdote potestatē diuinitus sibi collatam ꝑ ministeriū tale tanq̄ꝫ ꝑ causaꝫ sine qua non. sicut imaginant̄ doctores multi de potentia collata sacramentis respectu gratie quam figurāt. nō enim attingit illa virtus actiua sacramento ꝛ substantiā gratie sed tamen sunt causa sine qua non talis gratia nequaq̄ꝫ crearet̄. Sicut preterea dicimus de infusiōe anime in embrionē dispositum. ⁊ magis ad propositum de recessu anime a corpore per inductionē discōuenientē qualitatū presertim si imaginemur ꝙ anima sicut creabatur prius ita nunc annihilaret̄ consequent̄ ad has dispositiones vel ad alias vel exemplificem⁹ de annihilatione gratie per peccatū mortale. Aduertam⁹ tamē in hac materia ꝙ oportet nos concedere consequent̄ ad ꝑmissa ⁊ ad factū celestini qui cessit papatui ꝙ papatus non dicat ordinē sup̄ sacerdotium vel episcopatū. ꝙ insuper nō dicat iurisdictionē inabdicabilem humana volūtate supra episcopatum. Alioquin tunc temporis remansissent duo habētes papalem dignitatem aut talem q̄ fuisset superior ad episcopalē vel archiepiscopalē Oportꝫ vt videt̄ cōsequent̄ dicere ꝙ mortuo vel cedente bonifacio q̄ in locū celestini successit ipse celestin⁹ potuerat assumi in papatum sine noua alicui⁹ ordinis vel potestatis iuridice essentialis ⁊ inabdicabilis collatione quēadmodū dicimus de episcopali dignitate in his qui fuerūt degradati vel deiecti qui iterum possunt restitui nulla cōsecratiōe noua facta. He aūt cōsideratiōes ꝓficiunt studiosis ad cognoscendum magis ⁊ magis quid dicat vel importet ⁊ quid non papalis dignitas. ⁊ qualiter potest exercere iudiciū ecclesia circa papam. Notetur bonauentura in distinctione xxv. vbi querit si episcopatus sit ordo sup̄ sacerdotium ⁊ ponit ꝙ neq̄ꝫ episcopatus neq̄ꝫ papat⁹ dicit nisi plenitudinē aliquam vel dignitatem in ordine ⁊ ordinem nouū nullum addit.

Decima sexta consideratio

Hiferibilis ē vicari⁹ sponsus ecclesie ꝑ ecclesiā aut generale cōciliū vt dictū est. ⁊ dum hoc euenit. ꝓbabile est ꝙ magis fiat destitutiue ⁊ iuridice q̄ꝫ solū declaratiue seu dictatiue seu cōsiliatiue. Fuerūt due opiniones vt alias tāgebat̄ de destitutiōe pape Una ponit ꝙ papa duꝫ labit̄ in heresim iam damnatā ē in eo facto ꝑ deū deposit⁹ ⁊ ꝑdidit iure diuino papalē digni/

tatem siue hec heresis sit secreta ut ampliāt aliqui siue sit manifesta vt placz alijs loq̄ r̄stricti⁹ Credūt alij ꝙ null⁹ rite in papā elect⁹ redditur ꝑ aliquod crimen eo facto depositus licet bene sit deponendus ⁊ manet talis rite electus semꝑ papa vsq̄ ad sententiā depositionis latam contra eum per ecclesiā vel generale conciliū aut nisi cesserit sponte sua quēadmodum in alijs episcopatib⁹ ⁊ dignitatibus minorib⁹ dicunt esse certū Ita ꝙ resolutio finalis hui⁹ opinionis quā nunc dicimus probabilem stat in hoc ꝙ sicut nullus efficit papa lege stante ⁊ nisi fieret noua reuelatio vel miraculosa institutio. nullus inquā talis rite efficitur papa nisi ꝑ legitimā electionē dñoꝝ Cardinaliū aut alioꝝ quibus hec potestas collata fuerit per ecclesiā aut ꝑ generale ꝯcilium sic nullus talis rite electus desinit esse papa nisi per destitutionē legitimā factā ab ecclesia vel concilio vel alijs quibus voluerit conferre ecclesia vel concilium huiusmodi potestatē qualis nondū collata esse reperitur Probabilitas huius opinionis fundata est. alias i alio opusclo Et nūc breuit̄ repetamus dicētes. aliq̄ Primo ꝙ status hierarchicus i ecclesia debet esse certus ⁊ constās. Da oppositum. Jam ecclesia non fuisset sufficienter instituta quia subditi remanerent semꝑ expositi discrimini peccati mortalis inobediendo vel non obediendo suis superioribus cum non posset eis constare sufficienter quando superiores ius perdidissent in presidendo vel ipsum retinerent. Ac proinde dicimus consequenter ꝙ titulus ecclesiastice dignitatis vel auctoritatis non est fundatus in sola sanctitate quemadmodū dixerunt heretici qui nominabantur pauperes in lugduno ⁊ alij similes sicut deducit bonauentura in distictione xxv. quarti. Alioquin nihil eēt certū in actib⁹ hierarchicis. Sicut nemo scit an odio vel amore dignus sit. Ex eadem radice pateat ꝙ per prescientiā vel reprobationem eternam nō datur vel aufertur prescise titulus ecclesiastice dignitatis. Nam iudas p̄scitus fuit apostolus ⁊ multi predestinati carēt tali dignitate. Sequitur amplius ꝙ titulus ecclesiastice dignitatis nō est fundatus in donis gratuitis latentibus in anima quia de illis constare non potest subditis nisi forte per reuelationem ⁊ presertim si sint dona q̄ statim habita statim perdi possūt quod dicitur propter caracteres indelebiles postq̄ semel habiti sunt. Et de quibus presupposita fide potest haberi sufficiens certitudo dum aliquis. rite suscipit sacramenta imprimentia tales caracteres. ¶ Addam⁹ rursus ꝙ sicut iniustus homo sine

caritate et in peccato mortali p̄t iuste dominari tēporaliter et esse rex vel princeps iusto titulo. Sic ec̄ potest esse episcopus vel sacerdos ⁊ hoc seq̄tur ex priorib⁹ ɔtra imaginationē aliquorū nostris tp̄ibus in anglia et alibi q̄ posuerunt omne dominiū ⁊ omnē dignitatem fundari in iusticia charitatis et sine ea nihil potest esse iustum neq̄ iuste fieri neq̄ possideri. qd̄ vtiq̄ r̄pugnat assertionib⁹ sacre scp̄ture in locis plurimis in q̄bus idolatre et pessimi homies ⁊ reprobi appellant̄ reges. vt Saul Sirus ⁊ achaz. vnde ⁊ xp̄s docuit ꝙ phariseis ⁊ reprobis daretur obediētia in doctrina eoꝝ dū ait. Supra cathedraz moysi sederunt scribe ⁊ pharisei q̄ dicūt facite ꝛc. Dicam⁹ ɔn̄r ꝙ dignitates ecclesiastice nō fundant̄ in fide interiori neq̄ in spe sancta neq̄ in caritate patet ex eisdez fundamētis. Ac ꝓinde seq̄tur vlterius ꝙ deficiente fide in aliq̄ prelato nō est ɔn̄s ut mox ꝑdiderit pastoralem dignitatem quia nec fides est necessariū eius fundamentū. Patet amplius ꝙ canones sacre scp̄ture ac sūmorū pontificū dicētes hereticos eē vitandos tanq̄ ethnicos ⁊ anathematisatos. verū dicunt dum ɔstat eos tales esse et maxime ꝑ sniam iudiciariam aut ꝓpriam ɔfessionez a facti euidentiam nihilominus ꝙ tales sint eo facto depositi a dignitatib⁹ et ꝙ eas ꝑdiderint sine destitutiōe nō hētur ex eisdem canonib⁹. Aut si aliq̄ canones videant̄ hoc sonare de notorijs ⁊ manifestis hereticl. q̄ sunt eo facto depositi intelligi possent. ꝙ ɔtra tales nō requirit̄ processus iuridicus ordinat⁹ ad degradandū eos per sententiam diffinitiuā sicut in occultis ⁊ non ɔfessatis oporteret. Dicamus ergo ɔcludentes ꝓbabiliter ꝙ sic̄ humana electio dat ius ⁊ tituluz ad papalem dignitatem. si homo sit capax hui⁹ electionis atq̄ dignitatis et si sit viator baptisatus sic per humanā destitutionē perdit illam presidentiā ⁊ non aliter eo inuito siue sit hereticus siue sit scismatic⁹. Et dum opponitur ꝙ hereticus non potest eē membrū ecclesie quanto min⁹ potest eē caput ei⁹ vel vicari⁹ su⁹ aut sponsus et multa in hanc sententiam. Respondetur ꝙ hec ratio vel similis si bene perpendatur omnino fuit illa que fundauit omnes errores de quibus p̄tactum est ꝙ solus iustus iuste dominatur vel est sacerdos vel consecrat ⁊ ita de similibus. Notemus ergo sine ꝓcessu longiori ꝙ multe sunt connexiones membroꝝ in corpore mistico ecclesie sicut diuerse sunt in eodē corpore vnitates Vna est eni vnitas caritatis Et ita soli habentes caritatem dicuntur vere membra ecclesie. Alij quantumcumq̄ fideles sunt vel vt prescisa

velut arida ⁊ emortua membra imo sunt proditores domini sui. nec de familia eius hoc modo dici possunt nec sūt digni pane quo vescunt̄. Alia est vnitas in donis nature sicut om̄s homies ꝯnectūtur in intellectu ⁊ in rōne. Alia est vnitas in simili participatione sacramētoꝝ et presertim in vnitate baptismatis in q̄ caracter imp̄mitur. in q̄ vnitate cōnectunt̄ om̄s q̄ baptisma rite suscepert̄. Etiā vbi fidē actualem vel habitualē ꝑdidissent. ⁊ hec vnio videt̄ absolute sufficere ad hoc ꝙ aliquis rite in papā electus maneat caput eccie quousq̄ fuerit ꝑ sententiā diffinitiuam deposit⁹. Nolo tn̄ ꝓpterea dicere ꝙ semꝑ sit obediendū tali heretico vel non sibi resistendum aut ꝙ sine appellatōe papalis dignitatis honorand⁹. qm̄ in casu sicut iā tactū est posset papa ver⁹ manens papa licite etiā ligari vel incarcerari vel in mare demergi quāto magis posset obediētia sibi vel reuerentialis noiatio denegari.

Consideratio .xvii.

Auferibilis nō est vicari⁹ sponsus eccie rite p̄us electus quin posset creaē veros sacerdotes ⁊ ep̄os ⁊ alia facere q̄ ordinē suum respiciūt in tali plenitudine receptū absq̄ hoc ꝙ iterari debeant ea que fecisset quia valida sūt iure diuino q̄uis peccauit ip̄e cū ꝑticipibus suis si hoc attēptauerit. Consimilit̄ ea q̄ iurisdictōem puraꝫ respiciunt illa possunt dici valida q̄ egerit talis q̄diu tolerat̄ ab ecc̄a ⁊ hoc iure seu approbatōe totius eccie vel p̄cedentiū pontificū ⁊ ꝯciliorū generaliū institutione. p̄sertim nisi aliunde ex culpa subditorum talia reddita fuerit inualida: quia participant in crimine. Rn̄det hec ꝯsideratio multis dubitatōnibus q̄ potuerūt oriri durante hoc pestifero scismate tam in collationib⁹ ordinū q̄ in dependētib⁹ ⁊ collationib⁹ bn̄ficioꝝ ⁊ similib⁹ vbi facilius se expedit opinio quā ꝓbabili modo posuim⁹ in p̄cedēti ꝯsideratione circa obiecta. Multū ꝓdest insuꝑ eadē ꝯsideratio ad celeriorē ⁊ expeditiorē terminatōꝫ scismatis ꝑ viam cessionis omissa qualibet discussione faciēda.

Consideratio xviii.

Auferibilis est vicari⁹ spōsus ecclesie tanq̄ heretic⁹ aut scismaticus etiā vbi i casu ip̄e non est veracit̄ ⁊ mentaliter tal̄. Assignem⁹ sūmatim casus aliq̄s circa ꝑsonas alias. qui similit̄ possunt in papam cadere. Duos inuenim⁹ in iuribus exp̄ssos. Unus est dū aliquis sustinet excōmunicationē vltra annū et citatur suꝑ materia fidei nec respōdet. Alius dū citatus corā iudice renuit prestare iuramentū. talis a-

liq̄s poterit manere semp̄ verus fidelis Attñ ipse tanq̄ hereticus iuris presumptione damnabitur. Tertius assignat̄ casus si timore mortis vel alia passione mot⁹ q̄s vocaliter negat ea que sunt fidei. nec possit aut velit sufficiēt̄ se purgare. Quartus casus vbi p̄ actus hereticales aut idolatricos habebitur presūptio vehemens cōtra aliquē ⁊ talis nec poterit aut valet sufficiēt̄ se purgare. Dicūt̄ aūt actus hereticales vel idolatrici q̄ sunt cōtrarij vel oppositi actibus quibus solet fieri professio fidei ⁊ religionis xp̄iane ⁊ cult⁹ diuini sicut est genuflexio corā sacramento altaris ⁊ ingressus templi ⁊ similia ⁊ in hoc multum valet vsus hoim. sic talia signa vel talia accipientiū. vnde si quis exhibet talia in honorē machometi vel idolorū aut si oppositis factis detestaretur sacramentū altaris ⁊ tēplū dei ⁊ sacras imagines ⁊ similia faceret. haberi deberet de heresi ⁊ idolatria suspectus ⁊ hoc vel vehement̄ vel grauit̄ vel leuit̄ ꝑm ꝙ plures cause suspitionē aggrauantes ⁊ fortiores releuātes cōcurrerēt. Et hic esset longus sermo de modo accusatiōis taliū coram inquisitore qñ scz ⁊ qñ non veniūt iudicialit̄ in materia fidei vel idolatrie ꝓtractandi. Casus q̄ntus inuenit̄ vbi q̄s per falsos testes accusat̄ atq̄ cōuincit̄ fuisse relapsus in hereses iam dānatas Ille plane dānabit̄ ⁊ iuste dānabitur p̄ ecclesiā que nō iudicat de occultis sed de allegatis ⁊ ꝓbatis per sententiā. Sext⁹ casus incidens cū quarto vbi quis etiā leui suspitione notatus de fide vocat⁹ fuerit ad iudiciū ⁊ venire neglexerit seu contēpserit aut forte nō potuerit de qua tñ ipotentia fidē facere nō valebit. Cū eni sūmus pōtifex iuxta probata prius. possit tam doctrinalit̄ q̄ iudicialiter denūciari deferri ⁊ accusari corā cōcilio generali i materia fidei ⁊ cultus diuini nō repugnat cas⁹ istos ⁊ similes in ipso posse reperiri qui circūdatus ē infirmitate sic̄ dicit ap̄lus Exp̄ientie fossam locās.

Decima nona consideratio

Afferibilis ē vicari⁹ sponsus ecclesie p̄ ecclesiā etiā sine culpa sua q̄uis nō sine causa. Tangam⁹ similit̄ casus aliq̄s vbi corā tota ecclesia vel cōcilio generali ꝓponeret̄ ⁊ ꝓbaretur per testes ꝙ papa qui forte ē detent⁹ inter saracenos iam obijt ⁊ cū ecclesia iam nō possit cōmode diuti⁹ remanere sine papa. videtur oino ꝙ in hoc casu conciliū poterit creare nouū papā ⁊ cum nō possint esse duo simul. videt̄ ꝙ primus erit destitut⁹ per conciliū. posset etiā destitui vbi ꝯstaret de vita si de eo ablata esset spes ois

redeundi. Alter casus ē vbi q̄s ri/
te electus in papā efficietur adeo
inutilis ꝓpter indispositionē cor/
poralē ac ꝓpter carentiā ꝑpetuā
vsus rationis ꝙ per ꝯciliū iam ꝑ
eū congregatū dum sane mentis
erat expediret aliter prouideri de
sūmo pōtifice. Alter casus ē vbi
post electionez canonicā alicuius
in papā per cardinales/ipsi cardi/
nales oēs morirēt ꝑusq̄ possent
electionē suā canonicā publicare.
constat ꝙ ecclesia nō tenet hunc
recipere ꝑ papa ⁊ ita posset ad
electionē alteri⁹ procedere. Alter
casus similis stat cū ꝑori vbi nul/
lo mō cardinales etiam viuentes
possent facere fidem sufficientē de
electiōe canonica facta circa vnū
qualis casus videt esse ⁊ fuisse in
scismate presenti si bene ꝑpendat.
Et ideo circūstātia eius multū iu/
stificat ꝓcessus habitos contra il
los contendētes ⁊ aduersus car/
dinales. Alter casus ꝓpter com/
munem errorē aut estimationē sb/
ditorū aut ipsoꝝ malitiā genera/
lē de quib⁹ nō ē ꝑsumēdū ꝙ vnq̄
debeāt obediētiā prestare tali qui
fuit in papā rite elect⁹ tñ alteri no
uiter eligendo parati sūt vt forte
si greci vellēt ad vnitatē ecclesie re/
dire dūmō tolleret papa iam exi/
stens ⁊ nouus rite canonice crea/
ret. Confirmat h̄ imaginatio ca/
sus illi⁹ iuxta positionē innocentij
⁊ alioꝝ iuristaꝝ q̄ dicūt hoiez ex/
presse ꝓfessū in religiōe posse vxo/
rem ducere ꝑ obedientie magne
gentilis ad fidē conuersiōe. Cur
nō similit ꝑ aliq̄ tāto bono zelo
⁊ integra charitate? Casus alter
sextus esset vbi ꝑ iuramētū ⁊ vo/
tū aliq̄s in papā rite elect⁹ seipsū
ad cessionē obligasset h̄ differret
hoc adiplere i scādalū populorū
putātiū ex tali facto pape ꝙ neq̄
iuramētis suis obligāt neq̄ vo/
tis qualē casū habere videmur in
manibus. Deniq̄ ⁊ si casus nota/
ti in hac ⁊ precedēti cōsideratiōe
vix aut nūq̄ visi fuerint nihilomi/
nus expediēs ē tangere ad inqui/
sitionē illorū q̄ in iurib⁹ suis scri/
ptis oia particulatim ⁊ sufficient
arbitrant esse decisa.

Vicesima cōsideratio

Auferibilis nō ē vsq̄ ad
consūmationē seculi vica/
rius spōsus ecclesie q̄n ali/
quis certus ⁊ vnic⁹ ꝑficiat ⁊ hoc
lege stante ⁊ ꝑsupposita mūdi du
ratione; lōgissima. Det oppositū.
tūc ecc̄a manēt iperfecta vsq̄ ad
cōsūmationē seculi nec suoꝝ gau/
deret integritate mēbrorū ⁊ pre/
sertim mēbri ꝑncipalis. Quocir/
ca cōcludam⁹ sb q̄druplici corol/
lario morali cōformit ad ꝑdicta
⁊ ad alias cōsideratiōes alibi no
tatas sup eadē materia. Et dica/
mus ꝑmo ꝙ hi repugnāt ordina/
tiōi xp̄i. ⁊ spiritui sancto rebelles
sūt q̄ ꝑsentis scismatis terminati/
onē ipediūt modis talib⁹ q̄s sciūt

aut scire debēt ad pacē ꝓtin⁹ reducēdā. eē vel inutiles vel nociuos vt sibi credat̄ fieri pax ꝑ reductionē vni⁹ obedientie ad alterā vel per vim armatā vl̄ ꝑ dispositionē iuris q̄ nō sūt ꝓbabilit̄ ⁊ salubriter expectāda. Nec sufficit dicē. habemus papā xp̄m. sufficit vt credamus in eū. nam talis vnio ad xp̄m ⁊ si sit necessaria non tñ vsq3q̄q3 sufficit vt in ea stemus non procurando quātū in nobis est vnionē alterā ad vnū vicariū suū i terris de q̄ constat ecclesie. Addim⁹ consequēt̄ ꝓ secūdo corollario ꝙ hi fallūt ⁊ fallunt̄ q̄ ꝓpter affectionē qualemcūq3 cōmodi vel honoris vel amicitie circa alterū contēdentiū tenderēt impedire suā cessionē pro impletiōe iuramentorū ⁊ votorū suorū ⁊ pacis datione. si nollent suā deiectionē vbi hoc agere renuerēt imo prorsus quāto magis aliq̄s fuerit amicus tanto ampli⁹ debet hoc querere vt eoꝝ spirit⁹ saluus fiat. ⁊ vt pateat oibus qꝛ nō zelo malo zelati sūt eos aliqñ ꝫ zelo charitatis licz forte vel error vel deceptio i iudicio ꝑticulariū agendorū interuenire potuerit. Dicamus preterea ꝓ tertio corollario ꝙ hi nutu dei ⁊ spirit⁹ sancti (sic credendū est) inspiratione tracti fuerunt q̄ ad cōuocationē sacri cōcilij pisis celebrandi dederūt operā ⁊ promptitudinē prestiterunt prestāt ⁊ prestabūt. Ille orādo. ille exhortādo. hic ꝓtegendo ille compando ⁊ ita de singulis. Impeditores si q̄ essent numerādi sūt inter illos de quib⁹ nūc tetigim⁹ qui rei sūt detrimentorū oim tam temporaliū q̄3 spūaliū ex hoc scismate horrēdo nascētiū qualia vix suffecerit tractatus grādis vel sūmati enarrare. Nā quō ꝑatus esset audire ecclesiā q̄ suā congregationē vel nollet dānabilit̄. vel dānabilius ipediret? Hāc cōuocationē ꝓ finali scuto sue protectiōis ad deū quesiuit in morte rex francie karolus q̄ntus Ad hanc esse debet finalis resolutio oim q̄ de scismate nolūt increpari apud deū imo adoptanda neutralitas accepta si bene capiatur. Dicamus ad extremū pro q̄rto corollario ꝙ hi qui sacrū conciliū pisanū constituerāt sufficientem habebāt auctoritatē deijciēdi duos cōtendētes aut suos cōplices si noluerint carere dictatis ꝑ hoc cōciliū in cessione faciēda taliter ⁊ de facto ⁊ cito ⁊ alijs req̄sitis. poterūtq3 procedere ad electionē vni⁹ tertij vicarij q̄ terti⁹ ⁊ indubitat⁹ ab ecclesia poterit ⁊ debebit reputari. etiam vbi nō oēs obedire vellēt sic electo qđ tñ nō ē indebite p̄sumendū. Ecce ergo viginti ꝯsideratiōes q̄dā ordine geometrico se sequentes q̄ iūctis alijs sedecim in q̄rū qualib3 iniciū ē vnitas ecclesiastica. additis q̄q3 alijs quattuor dudum darastene p̄dicatis reddunt̄ xl ꝯsideratiōes

Et he qualē possint afferre studiosioribus cognitiōis materiā sit eoꝝ iudiciū q̄ viderit Postulem⁹ tandē vt inauferibilis spōsus ecclesie xp̄us vicariū certū ⁊ vnicū nobis instituat ad gloriā nois sui ⁊ nostrā oim salutē prestāte eodē q̄ ē bn̄dict⁹ in scl̄a scl̄oꝝ. Amen.

¶ Explicit libellus de auferibilitate pape Editus a venerabili quōdā cancellario parisien̄. Magistro Johanne Gerson sacre theologie professore doctissimo.

Sequunt̄ quattuor cōsideratiōes eiusdem de pace predicata durastene.

Prima consideratio

Finis politie ecclesiastice ⁊ cuiuslibꝫ legis eā regulātis est pax salutifera hoc satis expressit diuinus noster ph̄us paul⁹ q̄ finē legis ⁊ p̄cepti nūc dilectionē esse dixit nunc ih̄m. intelligens in dilectiōe pacē. in ih̄u salutē vt sit finis pax salutaris neqꝫ opus ē anxia deductiōe alia cū natura doceat quodlibꝫ non min⁹ suam vnitatē aut pacem appetere q̄ꝫ entitatem s̄m deductionē diuini dionysij augustini ⁊ boetij ita ꝙ pax sit bonū qd̄ oia appetūt adeo ꝙ ꝑticularis ordo nature plerūqꝫ mutat̄ in reb⁹ vt vnitas conseruet̄. Manifestat hoc ascensus grauis sursū ⁊ descensus leuis deorsū. Si in corpore vero cur nō in mystico pōt vicissitudo talis queri vt ꝓ pace retinenda fiat deorsū qd̄ sursū est Cum igit̄ s̄m exigentiā finis cetera debeāt moderari ⁊ finis est q̄ iponit necessitatē reb⁹. necitas v̄o legē nō habet ꝑspicuū nūc est ꝙ nulla lex habet aliq̄d firmitatis si pacis faciende vel cōseruāde inuenit̄ contraria. Sed debet vel interpretari vt seruiat paci vel penitus aboleri. Alioq̄n iuxta dictū comici sūmū ius sūma ē malitia. conformit̄ ad iussionē sapientis noli eē iust⁹ nimis. Sic athenien̄. fecerunt ad temp⁹ leges ligurij nō eē vt supessent. ⁊ nasita scipio dū cōsul inq̄t iuris ordinē sequit̄ id agit vt cū oib⁹ legib⁹ romanū corruat imperiū. Nullo pacto igit̄ seruat̄ lex nō seruato legis fine q̄ est pax Sic̄ in simili xp̄ianā doctrinā scribens augustin⁹ deducit pro regula memoranda ꝙ nullus text⁹ sacre scripture in sua expositione retinet sensum spiritussancti nisi ille charitatē edificet ⁊ qm̄ huius scismatis tam extranea videt̄ esse pestis vt tale nūqꝫ visū fuerit min⁹ habēs ꝓuisionis hūane remediū docente hoc sua indies radicatiōe. Expedit ad eius expulsionē institutio nouorū canonū. cum ea que de nouo emergunt nouo egeant auxilio vel iam conditorū necessaria est moderatio. Sed qua/